

Og dette temmelig uskyldige Forslag om folkevalgte Borgmestre, som Monrad, hvem Venstre havde kaldt til Hjælp i Forfatningskampen, og som var valgt i Middelfart, var Medforslagsstiller til, havde som sagt den Mission at skabe Interesse i Byerne for Venstres politiske Bestræbelser ved Siden af at imødekomme et naturligt Krav fra Byernes Side, og det havde desuden den storpolitiske Hensigt at fremkalde i Rigsdagen en Diskussion om, hvis Skylden var for, at alt visnede her i Landet. Vi se da ogsaa, at da dette Forslag i Samlingen 1882—83 blev behandlet herinde, ebbede Diskussionen ud i en Debat om Visnepolitikken, en Debat, der førtes mellem C. Berg, Monrad og Klein. Naar vi derfor ville spørge, hvad der har været Venstres gamle Standpunkt i denne Sag, maa der tages Hensyn til, at det Forslag, som Venstre i Samlingen 1882—83 indbragte, havde disse to Missioner, og at det ikke var saaledes udformet i Enkeltheder, at det kunde gennemføres fuldstændig, som det var. Man havde taget Sigte paa et enkelt Punkt, og dette Punkt var Valg af Byraadets Formand, og det gaar som en rød Traad gennem alle de Forhandlinger, der ere førte om denne Sag i Rigsdagen, at det var det store Spørgsmaal, og det var det eneste Spørgsmaal, som Venstre i Virkeligheden tillagde nogen Betydning. Alle de øvrige mere underordnede Punkter, Tilsynsspørgsmaalet, Spørgsmaalet om Magistratsforretningernes Fordeling og alt det andet, som kunde være en Følge af denne Forandring, man her vilde gaa over til, er der ingen Tvivl om, at man fra Venstres Side tillagde en overordentlig ringe Interesse.

Ville vi se paa det Forslag, som Venstre indbragte i Samlingen 1882—83, synes jeg derfor, at man maa erkende, at det Forslag ikke gav noget Svar paa Spørgsmaalet, hvor Magistratsforretningerne skulde henlægges, om de skulde blive hos Statens Embedsmand eller gaa over til Byraadets Formand. Det er muligt, jeg vil ikke benægte det, at det har været Forslagsstillernes Hensigt, at de saakaldte Magistratsforretninger skulde gaa over til den folkevalgte Borgmester. Men jeg tror alligevel, at hvis Forslaget var blevet vedtaget i uforandret Skikkelse, vilde Følgen være bleven den, at naar man skulde til at undersøge og afgøre, hvor disse Forretninger skulde henføres, maatte Ministeriet, hvis det vilde følge de bestaaende Love, være kommet til det Resultat, at disse Forretninger ikke kunde overgaa til folkevalgte Borgmestre,

men at de, hvor ikke anden Bestemmelse var truffen, maatte henføres til de Embedsmænd, som de bestaaende Love foreskrev skulde varetage dem. Sagen er den, at vi her røre ved en Mængde enkelte Love, der næsten alle foreskrive, at de Forretninger, man kalder Magistratsforretningerne, skulde besørges af Byfogeden, ikke af Magistraten og heller ikke af Borgmesteren, hverken i hans Egenskab af Byraadsformand eller Leder af de kommunale Anliggender i Byen, men af en Embedsmand, Byfogeden. Jeg tror derfor, at hvis Venstres Forslag var blevet gennemført i uforandret Skikkelse, maatte man, naar Loven skulde føres ud i Livet, være kommen til det Resultat, at disse saakaldte Magistratsforretninger skulde blive hos Byfogeden. Men selv om man vilde være kommen til det Resultat, at de skulde overgaa til Byraadsformændene, er det Standpunkt, som det større Mindretal nu indtager, jo ingenlunde i Overensstemmelse med det Standpunkt, som nu foregives at have været Venstres Standpunkt i 1882—83. De Herrer ere jo i saa væsentlig Grad gaaede paa Akkord med det Standpunkt, at nu kun godt Halvdelen af de egentlige Magistratsforretninger foreslaas overført til Byraadsformanden.

Hvad Spørgsmaalet om Statens Tilsynsret angaar, da er det endnu langt, langt klarere. Det kan her ikke siges, at Mindretallet staar paa Venstres gamle Standpunkt. Det staar paa et helt nyt Standpunkt, der først i denne Samling er blevet fremsat. Venstres oprindelige Forslag indeholdt ingen Bestemmelse om, hvorledes det skulde gaa med Statens Tilsynsret, og Følgen heraf maatte rimeligvis være bleven, at man maatte have ladet den folkevalgte Borgmester optræde som den, der varetog Statens Interesser overfor Kommunerne. Købstadkommunallovens § 12 med Bestemmelserne om Lovmæssigheden og Fordærvligheden var bleven staaende aldeles uforandret. Det, der vilde være sket, maatte være blevet, at Statens Tilsynspligt eller Tilsynsret, hvad man vil kalde det, var overgaaet til den af Byraadet valgte Borgmester. Men det Standpunkt er jo et Standpunkt, som nu er forladt, ikke blot af Flertallet, men ogsaa af Mindretallet. Ved de senere Forslag, som Venstre indbragte i 90'erne, indtog man et forandret Standpunkt overfor Tilsynsretten. I disse Forslag hed det, at det ved særlig Lov skulde bestemmes, hvorledes Statens Tilsynsret overfor Kommunerne skulde ordnes, og under Forhandlingerne om